

“Ömür bitər, yol bitməz...”

Qarşımda bu yaxınlarda nəfis şəkildə nəşr olunmuş iki kitab var. İstedadlı publisist və yazıçı Zemfira Məhərrəminin “Ömür bitər, yol bitməz...” (publisistik qeydlər) və “Oyuncaq” (povest, hekayələr, mənsur şeirlər, esselər) kitabları.

Zemfira xanımın jurnalistik və bədii yaradıcılığında keçdiyi addımları göz önündə canlanırsınız. 40 ilə yaxın ötüb keçən yolun, addımların uğurları neçə-neçə dəyərli kitabın, yüzlərlə məqalənin, oçerkin, publisistik və bədii sözün yaranmasında ona stimül vermişdir.

Azərbaycanın jurnalist qızları arasında öz yaradıcılıq qabiliyyəti, imkanları və mövzu dairəsilə seçilən Zemfira Məhərrəmli təhsil illərində və ilk əmək fəaliyyətinə başladığı “Bakı” qəzetində ustad jurnalistlərdən yüksək dəyərləri əxz etmiş, böyük şövq ilə yazıb-yaratmağa başlamışdır. O, 1991-ci ildən mətbuatda hərbi mövzuda maraqlı yazılarla çıxış etmiş, Qarabağ uğrunda müharibənin dəhşətlərini qələmə almış, torpaqlarımızın azad olunması üçün çarpışan oğulların, qızların hünərlərini tərənnüm etmişdir.

Zemfira xanım dəfələrlə döyüş bölgələrinə getmiş, Ağdam, Tərtər, Ağdərə, Cəbrayıl, Zəngilan və digər odlu mövqelərdə olmuş, hərbi hissələrdə, hospitallarda döyüşçülərlə, zabitlərlə söhbət etmiş, zəngin fakt və material toplamış, birindən dəyərli “Döyüşə qızlar gedir” (1997), “Qarabağda savaş var” (İstanbul 1999), “Ötür durna qatarı” (2000), “Qırx qız dastanı” (2003) və b. kitablar yazmışdır.

İngilis dilində nəşr olunmuş “Qarabağ müharibəsi: qadınların şahidliyi” (2005) və Sankt-Peterburqda çapdan çıxmış “Karbaxskaya voyna: srajalis i jensini”

(2005) kitablarına görə Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun “Qarabağ” Ali mükafatına layiq görülmüşdür.

“Bakı” qəzetində elm, təhsil və mədəniyyət şöbəsində işləyərkən müsahibələr, reportajlar, qəzet oçekrləri yaza-yaza peşəkarlığa yiyələndikcə, Zemfira xanım qələmini publisistik məqalələr, sənədli hekayələr sahəsində də sınamışdır. Onun Qarabağ uğrunda döyüşlərdə igidliklər göstərən qızlarımızın taleyini, həyatını bədii sözün qüdrətilə təsvir etmək üçün yazdığı sənədli hekayələr toplusu kitabları yazıçılığa meylini artırmışdır.

Zemfira xanım 2003-cü ildən Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Aparatının informasiya və ictimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdiri, mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsində çalışır. Bu nüfuzlu idarədə işləmək onun hərtərəfli yaradıcılığına müsbət təsir etmiş, hüquqşünaslarla təmasda olmuş, bu dövlət ocağına müraciət edən, dərdi-səri olan insanların taleyi, həyatı onu düşündürmüş, yazdığı bədii nümunələrdə əksini tapmışdır.

Bu cəhətdən onun “Oyuncaq” adlı kitabı diqqəti cəlb edir.

Filologiya elmləri doktoru, tənqidçi Vaqif Yusifli Zemfira xanımın bədii yaradıcılığının nümunəsi olan “Oyuncaq” adlı kitabında “Zərif hissələr, lirik duyğular” sərlövhəli reyində obrazlı şəkildə yazır: “Savaş publisistikasından lirik nəsrə keçməklə Zemfira Məhərrəmli Azərbaycan zərifliyinin sevgi dünyasını,

ailə-məişət aləmini, ən başlıcası isə hissələr dənizini bədii sözə çevirir”.

“Oyuncaq” povestində müəllif insan hissələrinin, ləyaqətinin, məhəbbətinin aliliyini bədii sözün gücü ilə təsvir edir.

Kitabda verilmiş “Bir qaranlıq gecədə” hekayəsində azərbaycanlı qadını Güldəstənin yüksək mənliyindən, mərdliyindən, “Analıq haqqı” hekayəsində Lalə adlı bir qızın və Zöhrə xalanın nəcibliyindən, alicənablığından, “Qisas qiyməmə qalmaz” hekayəsində xoşbəxt bir ailənin dağılmasına bəis olan yüngül təbiətli bir qadının faciəsindən bəhs olunur.

2012-ci ildə İstanbulda olarkən Van şəhərində güclü zəlzələ zamanı körpəsi ilə uçuqlar altında qalan gənc ananın öz balasını ölümün caynağından xilas etməsi üçün çekdiyi əzablar, ürək çırpıntıları təsirli yazıçı qələmi, ana hissiyatı ilə təsvir olunur. Hekayədə oxuyuruq: “... Ən təhlükəlisi o idi ki, xırda daşlar aşağı yuvarlanırdı. Samihə göz-gözü görməyən zülmətdə əllərinin yüngül təması ilə balasını yoxlayır, onun zədələnmədiyindən arxayın olmaq istəyirdi. Çocuğu aramla yedizdirir, başına sığal çəkir, soyuqdan buz kimi olan yumru ayaqlarını ehməlcə ovuşdurur, titrək əllərini ovucuna alıb, dodaqlarına yaxınlaşdırır, nəfəsi ilə isidirdi”. Burada ümidlərini itirməyən ana məhəbbəti təsvir olunur. Təki, balası bu faciədən salamat qurtarsın. Hekayənin sonunda xilasedicilərin köməyi ilə ana-bala bu dəhşətli zülmətdən

qurtulurlar. Həyat eşqi onları sevindirir. Həyat yenidən başlanır.

Zemfira xanım anasının əziz xatirəsinə həsr etdiyi “Yuxunu suya danış...” hekayəsi də bədii cəhətdən xoş təsir bağışlayır. Burada da ana, övlad məhəbbəti səmimi duyğularla verilmişdir.

Hekayəni oxuduqca həyəcanlanır, kövrəlir, ən çətin anlarda qohum-qonşunun, el məhəbbətinin ülviliyinə heyran olursan.

Kitabda verilmiş mənsur şeirlər və esselər də maraqla oxunur.

Zemfira xanımın Azərbaycan Milli mətbuatımızın 140 illiyinə həsr etdiyi “Ömür bitər, yol bitməz...” publisistik qeydlər kitabı təcrübəli, istedadlı jurnalist yaradıcılığının dəyərli nümunəsidir.

Zemfira xanım xoşbəxt jurnalistdir. O, ömür yoldaşı, tanınmış qələm sahibi, alim təfəkkürlü yarıdıcı insanla - Qulu Məhərrəmli ilə birlikdə milli mətbuatımızın səmasında qoşa qanad olub pərvazlanmışlar.

Ziyalı ailəsində dünyaya göz açmış Zemfira xanım şərəfli həyat yolunda, jurnalistlik və bədii yaradıcılığında Azərbaycan qadınlarına xas olan alicənablıq, səmimilik, qayğıkeşlik, vətənpərvərlik hissi ilə yaşayır, nə yazırsa, yaxşı yazır, mənalı yazır, analarımızın, qız-gəlinlərimizin ləyaqətini, nəcibliyini, vətənə məhəbbətini tərənnüm edir.

O, jurnalistlik fəaliyyəti dövründə dünyanın bir sıra ölkələrində, o cümlədən ABŞ-da, Türkiyədə, İranda, Suriyada, İraqda, Macarıstanda, Polşada, Almaniyada, Ni-

derlandda, Lüksemburqda, Fransada, Norveçdə, Danimarkada, bir sıra Ərəb ölkələrində olmuş, insanlarla görüşmüş, beynəlxalq məclislərdə, konfranslarda iştirak etmiş, maraqlı yol qeydləri, acı taleyin ucbatından dünyaya səpələnmiş soydaşlarımızla görüşlərindən gözəl təəssüratlar yazmışdır. Müəllif onları toplayıb “Ömür bitər, yol bitməz...” kitabında mənalı şəkildə oxuculara təqdim edir. Gəzib-dolandığı səfərlər zamanı çekdirdiyi insan zəkasinin və yarıdıcı qüdrətinin ucaldığı tarixi abidələri, gözəl şəhərləri, sarayları əks etdirən 60-dan artıq rəngli fotolar toplanmışdır. Maraqlı mətnlərdə əyani olaraq dünya və xalqlar haqqında gözəl təəssürat oyadan fotosəkillər sanki bəşəriyyətin keçdiyi təkamül və inkişaf yolunu, arzularını və istəklərini təcəssüm etdirir.

Kitabda milli qadın mətbuatımızın tarixində xüsusi yer tutan, səmimi hisslə, bədii dillə yazılmış “Okeanın o tayında nələr var”, “İstanbul hekayələri”, “Haaqa sülhə səsləyirdi”, “Tarixin nəfəsini yaşadan ölkə”, “Fars körfəzinin incisi Dubay”, “Sevirəm Qafqazı mən” və başqa publisist səfər qeydləri, fotosəkilləri maraqlı təsir bağışlayır.

AMEA-nın müxbir üzvü, əməkdar elm xadimi Nizami Cəfərovun redaktəsi və Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri, əməkdar jurnalist Əflatun Amaşovun “Ön Söz”ü ilə nəşr edilməsi Zemfira Məhərrəmli-nin “Ömür bitər, yol bitməz...” kitabının sanbalını daha da artırır.

Sabir GƏNCƏLİ,
tarix elmləri doktoru.